

Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики

**Матеріали
XVII Міжнародної науково-практичної конференції**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»
АСОЦІАЦІЯ МОРСЬКОГО ПРАВА УКРАЇНИ
КОЛЕГІЯ ЮРИСТІВ З МОРСЬКОГО ПРАВА УКРАЇНИ

«Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики»

Матеріали
XVII Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса – 2024

УДК 341.225(082)

ББК 67.912.412

М 432

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Навчально-наукового інституту морського права та менеджменту Національного університету «Одеська морська академія» від 28 травня 2024 р. (протокол № 10).

Редакційна колегія: Міусов М.В., д.т.н., проф. (голова редколегії); Голіков В.А. д.т.н., проф.; Шемякін О.М., д.ю.н., проф.; Примачов М.Т., д.е.н., проф.; Савінова Н.А. д.ю.н., с.н.с.; Сотниченко Л.Л., д.е.н., доцент; Доннікова І.А., д.ф.н., доцент; Ковбан А.В., к.ю.н., доцент; Скоробагатько А.В., д.ю.н., доцент; Степанов С.В., к.ю.н., доцент та інші.

Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики: Матеріали XVII Міжнародної науково-практичної конференції НУОМА. – Одеса: НУОМА, 2024 – 175 с.

У збірник увійшли матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики», що відбулась в Національному університеті «Одеська морська академія» 26 квітня 2024 р.

Видання містить аналіз актуальних проблем ефективного правового регулювання та управління в сфері використання морегосподарського комплексу та інфраструктури в умовах війни та миру. Пропонуються дослідження окремих аспектів історії морського права, міжнародних економічних відносин, стратегічного управління на підприємствах і організаціях морського та річкового транспорту.

УДК 341.225(082)

ББК 67.912.412

Надані учасниками матеріали надруковані із збереженням авторської редакції. Редакційна колегія не завжди поділяє думку авторів.

© Національний університет «Одеська морська академія», 2024

Палько В.І.

Особливості стратегії державної міграційної політики України у сфері запобігання нелегальної міграції 157

Скоробагатько А.В.

Міжнародний захист трудових прав моряків як складова морської безпеки ... 161

Stakhov A.

Challenges and prospects for the development of the maritime trade market in conditions of asymmetry 165

Степанов С.В.

Сучасний стан захисту національного товаровиробника, як необхідної складової економічної безпеки держави..... 168

Liliia Timofieieva.

Provisions of the international documents connected with protection from the marine pollution..... 171

This emphasizes the formation of a development priority based on system-wide results of the maritime transport industry. And business structures actually adapt to the general pattern that is typical for a certain period.

References:

1. Асиметрія ринків транспортних послуг: теоретичні основи визначення та управління: монографія / за ред. Котлубай О.М., Липинської, О.А., Буркинського Б. В. НАН України, Ін-т пробл. ринку та екон.-екол. дослідж. Одеса: ІПРЕЕД НАНУ, 2018. 266 с.
2. Photis M. The Routledge Handbook of Maritime Management. Routledge International Handbooks. 2020. 1st Edition. 388p.
3. Stein H. Maritime Transportation: Safety Management and Risk Analysis. Taylor & Francis. 2022. 650 p.
4. Ulla T. Maritime Transport: Shipping Logistics and Operations. Kogan Page. 2020. 224p.

Степанов С.В.

*к.ю.н. доцент, доцент кафедри загальноправових дисциплін,
Національного університету «Одеська морська академія»*

СУЧАСНИЙ СТАН ЗАХИСТУ НАЦІОНАЛЬНОГО ТОВАРОВИРОБНИКА, ЯК НЕОБХІДНОЇ СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Національна безпека традиційно розглядається як захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам [4].

Сьогодні існує велика кількість трактувань визначень поняття національної безпеки.

О. Глазов зазначає, що національна безпека – це захищеність життєво важливих інтересів особистості, суспільства й держави в різних сферах життєдіяльності від зовнішніх і внутрішніх загроз, що забезпечує стійкий розвиток країни [2].

В. Ліпкан трактує – як сукупність офіційно прийнятих поглядів на цілі та державну стратегію в галузі забезпечення безпеки особистості, суспільства й держави від зовнішніх і внутрішніх загроз політичного, економічного, соціального, військового, техногенного, екологічного, інформаційного та іншого характеру з урахуванням наявних ресурсів і можливостей [3].

І навіть на законодавчому рівні у Законі України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 № 2469-VIII розгорнуто тлумачиться це поняття: «національна безпека України – захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз;

В свою чергу національні інтереси України – життєво важливі інтереси людини, суспільства і держави, реалізація яких забезпечує державний суверенітет України, її прогресивний демократичний розвиток, а також безпечні умови життєдіяльності і добробут її громадян;[1]

Серед різних видів безпеки особливе місце посідає продовольча безпека, яка є невід'ємною частиною національної безпеки.

Взагалі за всю історію людства, питання продовольчої безпеки залишається одним з найактуальніших проблем національної безпеки держав глобального світу.

Відповідний рівень розвитку промисловості, сільського господарства, індустріалізації, наявність корисних копалин відзначає добробут населення, підвищує економічну безпеку держави та впливає на статусність держави у зовнішніх відносинах.

При цьому кожна країна, в залежності від географічного розташування та природних умов має унікальні ресурси, торгівля якими може бути у сфері інтересів інших держав.

В умовах конкуренції торгівля ресурсами повинна відповідати певним правилам міжнародної торгівлі, які розроблені країнами світу для захисту національної та світової економіки від деструктивних інструментів конкурування.

У сучасних умовах розвитку ідей глобалізації та лібералізації торгівлі одним із головних залишається питання захисту національного виробника. Основним завданням при відкритті ринку збуту продукції та ресурсів на внутрішньому ринку є аналіз вартості аналогічного ресурсу національного товаровиробника і його захист. Політика, орієнтована на пріоритет національного товаровиробника, є головною, оскільки завдяки підтримці вітчизняного виробництва держава може виконувати взяті на себе зобов'язання перед громадянами, підвищувати соціальні стандарти життя населення та обороноздатності.

В рамках цієї стратегії Україною був прийнятий ряд законів, та створений Департамент зовнішньоекономічної діяльності та торговельного захисту (далі- контролюючий орган), завданням якого є захист національного товаровиробника від субсидійних, демпінгових, інших недобросовісних, дискримінаційних дій суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та держав і

вжиття заходів щодо порушників.

Такими законами є Закони України «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту», «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту», «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну» та Закон України «Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб'єктів підприємницької діяльності, створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження».

Окрім законів ця сфера регулюється міжнародними угодами України та у рамках членства у СОТ.

Як зазначають спеціалісти та практики у сфері міжнародної торгівлі, Україна багато робить для захисту національного виробника, однак відповідно до правил СОТ контролюючий орган обмежений інструментарієм, щодо захисту національного ринку у зв'язку з необхідністю дотримання формальних правил та чітких процедур і може вживати заходи впливу лише після проведення розслідування. До, того ж цей процес дуже часто ускладнюється участю у процесі іноземних держав-партнерів, які зацікавлені у збільшенні імпорту власних товарів на територію України.

При цьому, якщо звернутися до статистики, за результатами розслідувань у 2020 р., у 8 випадках було ухвалено рішення на користь національних товаровиробників. З одного боку, це свідчить про розуміння державою необхідності захищати ринок, а з іншого – держава порушує розслідування лише у випадках, коли є всі підстави завершити процес із заходами. З цієї причини таких проєктів небагато, і вкрай складно порушити процес без досвіду та вміння збирати переконливі докази. [6]

Після початку повномасштабної війни у 2022 році, перед Україною виникли, ще більші виклики, дестабілізація та зобов'язання.

Перші роки Україна фактично призупинила всі антидемпінгові розслідування, що безперечно призвело до величезних втрат майже у всіх сферах українського виробництва, та призвело до спаду надходжень у економіку України.

На сьогоднішній день розслідування поступово відновляються, але показники відкритих справ та застосування спеціальних антидемпінгових заходів значно нижчі за довоєнні показники.

Так, за два останні роки Контролюючий орган провів лише два засідання, на яких були застосовані антидемпінгові заходи до підприємств РФ, Республіки Білорусь та Китайської народної республіки.

Натомість інші розслідування тривають достатньо довго, навіть з пропуском звичайних строків, які за світовою практикою проводяться значно швидше (див.перелік [5]).

Деякі затримки напевно відбуваються з політичних мотивів, інші з невідомих обставин, але вочевидь, це спричиняє величезні збитки як економіці України, у зв'язку із ненадходженням коштів у державний бюджет, так і не припиняє завдаватися шкода національному товаровиробнику.

Список використаних джерел:

1. Про національну безпеку України. Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19/print>
2. Глазов О.В. Національна безпека: сутність, ознаки, концепція та геополітичні чинники. Політологія. Наукові праці. 2011. Вип. 143, Т. 155. С. 42-46.
3. Ліпкан В.А., Ліпкан О.С., Яковенко О.О. Національна і міжнародна безпека в визначеннях та поняттях. Київ: Текст, 2006. 256 с.
4. Національна безпека. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0_%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D0%B0
5. Обмежувальні заходи щодо імпорту товарів в Україну (антидемпінгові, компенсаційні та спеціальні заходи). URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=2d92511f-c6fa-468a-97f3-bc353742db15&title=ZakhistInteresivNatsionalnikhTovarovirobnikivNaVnutrishnomuRinku>
6. Світова організація торгівлі переживає найскладнішу кризу за час свого існування. URL: <https://attorneys.ua/ru/publication/the-world-trade-organization-now-finds-itself-in-the-worst-crisis-of-all-times/>

Liliia Timofieieva

*PhD, assistant professor of Criminal Law Department of the
National University «Odesa Law Academy»*

**PROVISIONS OF THE INTERNATIONAL DOCUMENTS
CONNECTED WITH PROTECTION FROM THE MARINE POLLUTION**

In 2022, Ukraine became closer to the European Union (EU). However, there are still many steps to be taken to optimize the national legislation. One of the most important problems is the environmental crisis in general and marine pollution in particular. This problem is taken care of by the EU, as well as the international community as a whole.